***1ο* ΕΠΑΛ ΑΜΟΡΓΟΥ**

***ΤΑΞΗ:* Α' ΕΠΑΛ**

***ΜΑΘΗΜΑ:* ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

ΘΕΜΑ: 'ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ'

***ΕΤΟΣ:* 2011-2012 2ο ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. **Πρόλογος /Εισαγωγή**
2. **Προβληματική του θέματος**
3. **Μεθοδολογία**
4. **Η Έρευνα**
   - **4.1 Ιστορία του ποδοσφαίρου**
   - **4.2 Ποδοσφαιρικές διοργανώσεις**
   - **4.3 Αθλητικές εγκαταστάσεις / Υπόθεση Μποσμάν**
   - **4.4 Οι μεγαλύτερες ποδοσφαιρικές αναμετρήσεις / Βία στα γήπεδα**
   - **4.5 Δομή ποδοσφαιρικής ομάδας / Αναβολικά**
5. **Συμπεράσματα**
6. **Θέματα προς Συζήτηση /Κριτική Αποτίμηση**
7. **Βιβλιογραφία / Δικτυογραφία**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – Πρόλογος/Εισαγωγή

Στο 2ο τετράμηνο ασχοληθήκαμε με το θέμα «***Ποδόσφαιρο και σύγχρονη κοινωνία»*.**

Μαθητές που συμμετείχαν: Θωμάς Ρεινα, Αλντο Ντρετσα, Παναγιώτης Βαζαίος, Νικήτας Μεντρινός, Παναγιώτης Συνοδινός, Νικήτας Κωβαίος, Βαγγέλης Ρόκος, Βαλάντης Γιαννακός, Μάρκος Συνοδινός.

Επιβλέποντες Καθηγητές: Γιαννακίδης Ευστάθιος, Γιάννης Γλεντζές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - Προβληματική του θέματος

Οι λόγοι που μας προβλημάτισαν στο να ασχοληθούμε με αυτό το θέμα είναι οι παρακάτω:

- Τρόπος δόμησης, αρχιτεκτονική Αθλητικών εγκαταστάσεων κα τι περιλαμβάνουν εκτός του αγωνιστικού χώρου
- Υπόθεση Μποσμάν (μετεγγραφές, αριθμός ξένων σε μια ομάδα)
- Συνδέεται η βία με τα ντέρμπι και τα ΜΜΕ;
- Πως αναδειχτήκαν τα ντέρμπι και ποια είναι τα μεγάλα ντέρμπι παγκοσμίως;
- Γιατί το ποδόσφαιρο είναι το πιο δημοφιλές άθλημα και πως εξελίχθηκε ιστορικά;
- Ποια η δομή μιας ποδοσφαιρικής ομάδας και πως αλληλεπιδρούν τα διάφορα μέρη μεταξύ τους ;
- Ποιες είναι οι απαγορευμένες ουσίες και γιατί είναι επικίνδυνες;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - Μεθοδολογία

Ξεκινήσαμε την ερευνητική εργασία και ακολουθήσαμε την παρακάτω μεθοδολογία:

Αρχικά επιλέξαμε το θέμα μετά από ψηφοφορία. Έπειτα ακολουθήσαμε τη διαδικασία του καταιγισμού ιδεών και από σκόρπιες λέξεις που έλεγε κάθε μαθητής πήγαμε σε ερευνητικά ερωτήματα, σε υποθέματα και καταλήξαμε σε 4 ομάδες. Ανάλογα με τα ενδιαφέροντα κάθε μαθητή έγινε ο χωρισμός των ομάδων.

Στη συνέχεια κάθε ομάδα αναζήτησε πληροφορίες για το απόθεμα της ερεύνησε και δημιούργησε ένα ερωτηματολόγιο για τα θέματα που την απασχολούσαν.

Τέλος, δημιουργήσαμε το τελικό κείμενο σε μορφή word και την τελική παρουσίαση σε μορφή power point την οποία την παρουσιάσαμε σε ειδική εκδήλωση στο σχολείο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - Η Έρευνα

4.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

4.1.1 Αρχαιότητα και ποδόσφαιρο

Η προέλευση του ποδοσφαίρου χάνεται κυριολεκτικά στα βάθη του παρελθόντος. Υπάρχουν ιστορικά αρχεία που μαρτυρούν την ύπαρξη προγενέστερων τύπων ποδοσφαίρου στην Κίνα, στην αρχαία Ελλάδα και Ρώμη. Παίζονταν πολλά παιχνίδια με αντικείμενα που ομοίαζαν με μπάλα. Δεν μπορούμε όμως να πούμε με βεβαιότητα, ότι το ποδόσφαιρο αποτελεί την απευθείας εξέλιξη κάποιου από αυτά τα παιχνίδια της αρχαιότητας.

Υπάρχουν ακόμα πολλές πληροφορίες, για κάποια παιχνίδια που παίζονταν κατά καιρούς και παρουσίαζαν μερικά κοινά χαρακτηριστικά με το σύγχρονο ποδόσφαιρο. Προέρχονται από διάφορες χώρες και αντιστοιχούν σε διάφορες εποχές. Αυτό αποδεικνύει ότι τα παιχνίδια με τη μπάλα ήταν ευρέως διαδεδομένα σε όλες τις εποχές. Μερικά από αυτά μάλιστα, παίζονταν από ομάδες αντιμέτωπες που έσπρωχναν την μπάλα ακόμα και με τα πόδια, προκειμένου να επιτύχουν να περάσει σε μια καθορισμένη ζώνη και με αυτόν τον τρόπο να αποκτήσουν ένα προβάδισμα απέναντι στον αντίπαλου.

4.1.2 Αναδρομή στους νεότερους χρόνους (μέχρι το 1863)

Κατά τον μεσαίωνα το παιχνίδι της μπάλας εξέφραζε τον ανταγωνισμό ανάμεσα σε γειτονικά χωριά ή μεταξύ φατριών του ιδίου χωριού. Παιζόταν με διαφορετικούς κανονισμούς από τόπο σε τόπο και ήταν εντελώς διαφορετικοί από εκείνους της αρχαιότητας.

Η επιδίωξη της νίκης γινόταν με ιδιαίτερο φανατισμό και αυτό άρχισε να προβληματίζει τους φορείς της εξουσίας. Μάλιστα ο Ερρίκος ο Β΄ της Αγγλίας έφθασε στο σημείο να απαγορεύσει το παιχνίδι, γιατί ο μεγάλος ενθουσιασμός που έδειχναν οι υπήκοοι του, οδηγούσε πολλές φορές σε υπερβολές και ακρότητες. Όπως προκύπτει από ένα χρονικό του Λονδίνου του 1175, οι κάτοικοι άρχισαν να διαμαρτύρονται για τον επικίνδυνο και βίαιο τρόπο με τον οποίο παιζόταν το ποδόσφαιρο κατά τη διάρκεια του καρναβαλιού.

Το παιχνίδι με τη μπάλα ξεκίνησε στους αγρούς και τους δρόμους ανάμεσα σε αγροτόπαιδα και μαθητευόμενους. Ήταν ένα λαϊκό παιχνίδι με ραγδαία ανάπτυξη που άνηκε στο λαό. Στα μάτια των αρχών και της υψηλής κοινωνίας όμως, δεν ήταν τίποτε περισσότερο από ένα χυδαίο, θορυβώδες χόμπι, που από το 14ο αιώνα και μετά, ο αξιοσέβαστος και ο ευσεβής κύκλος το παρατηρούσε με αποστροφή και κατέβαλλε συνεχείς προσπάθειες για να εμποδιστεί η ανάπτυξη του. Κρατούσε τους ανθρώπους μακριά από την άσκηση των χριστιανικών καθηκόντων τους και από τα επαγγέλματα τους, και επομένως από τα συμφέροντα των εργοδοτών τους. Σπαταλούσε χρόνο που θα μπορούσε να είχε χρησιμοποιηθεί επικερδώς στην πρακτική της τοξοβολίας και άλλων στρατιωτικών δεξιοτήτων. Αλλά παρόλο που οι νομοταγείς δήμαρχοι,

σερίφηδες και οι κληρικοί προσπάθησαν να το πατάξουν, η επίδραση τους ήταν ελάχιστη έως μηδαμινή και ο κόσμος απλά συνέχιζε να παίζει.

Όμως αυτό που παιζόταν, δεν ήταν ακόμα ποδόσφαιρο, αλλά πράγματι είναι αλήθεια ότι ήταν θορυβώδες και επικίνδυνο. Τα παιχνίδια στους δρόμους κατέληξαν να ονομάζονται «ποδόσφαιρο όχλου», που δεν ήταν τίποτα περισσότερο από μικρές και βίαιες οδομαχίες. Ο τομέας ποδοσφαίρου, είχε το μήκος μιας πόλης, οι δε παίκτες έφταναν μέχρι και τους πεντακόσιους, ενώ η σύγκρουση συνεχιζόταν καθ' όλη την διάρκεια της ημέρας. Μεγάλος αριθμός ποδιών έσπαζαν, ενώ καταγράφηκαν και μερικοί θάνατοι.

4.1.3 Η γέννηση του σύγχρονου ποδοσφαίρου (1863)

Η 26η Οκτωβρίου 1863 θεωρείται η επίσημη ημερομηνία γέννησης του σύγχρονου ποδοσφαίρου. Στη πρώτη συνάντηση, στη ταβέρνα των Freemason's, παραβρέθηκαν αντιπρόσωποι των σωματίων Forest, NN Kilburn, Barnes, War Office, Crusaders, Perceval House, Blackheath, Crystal Palace, Blackheath, Kensington School, Surbiton, Blackheath School.

Επιπρόσθετα το Charterhouse School έστειλε ένα παρατηρητή ενώ έδωσαν το παρόν και ορισμένοι αδέσμευτοι ποδοσφαιριστές. Συμφωνήθηκε ότι τα σωματεία που παραβρεθήκαν στην συνάντηση θα απάρτιζαν τον σύλλογο που θα ονομαζόταν ο Σύλλογος Ποδοσφαίρου (Football Association) και κατέληξαν σ΄ ένα γενικό κανονισμό

πειθαρχίας του παιχνιδιού που καθόριζε μεταξύ άλλων, ότι η μπάλα πρέπει να παίζεται μόνο με τα πόδια.

Στης 8 Δεκεμβρίου οι προτεινόμενοι κανόνες έγιναν και επίσημα δεκτοί. Για την ιστορία αυτοί οι αρχικοί κανόνες ήταν:

1. Το μέγιστο μήκος του γηπέδου θα είναι 200 γυάρδες και το μέγιστο πλάτος θα είναι 100. Τόσο το μήκος όσο και το πλάτος θα σημαδεύονται με σημαίες. Το τέρμα θα είναι μεταξύ δυο όρθιων δοκών απόστασης 8 γυαρδών, χωρίς καμιά ταινία η δοκό να τα διασταυρώνει.

2. Με το στρίψιμο του νομίσματος, οι αντίπαλες ομάδες θα επιλέγουν εστίες και ο αγώνας θα ξεκινάει με ένα λάκτισμα από το κέντρο του γηπέδου, από την ομάδα που έχασε στο στρίψιμο. Η αντίπαλη ομάδα θα πρέπει να βρίσκεται σε απόσταση 10 γυάρδων από την μπάλα, μέχρι να γίνει η σέντρα.

3. Μόλις επιτευχθεί ένα τέρμα, η ομάδα που το δέχτηκε υποχρεούται να κάνει σέντρα. Αμέσως μετά την επίτευξη κάθε τέρματος, οι δύο αντίπαλες ομάδες θα πρέπει να αλλάζουν εστίες.

4.1.4 Σύγχρονο ποδόσφαιρο (1863-1904)

Οι κανονισμοί του Συνδέσμου του Ποδοσφαίρου του 1863 μπορεί να εφαρμόζονταν στο Λονδίνο και στην ευρύτερη περιοχή του, όμως στην επαρχία τα τοπικά αθλητικά σωματεία συνέχιζαν, για αρκετό

διάστημα, να ακολουθούν τους δικούς τους κανόνες. Οι πιο σημαντικοί από αυτούς τους τοπικούς κανονισμούς, ίσχυαν στην περιοχή του Σέφιλντ. Ήταν το 1877, όταν η συγκεκριμένη περιοχή αποφάσισε να υιοθετήσει τους κανονισμούς του Συνδέσμου του Ποδοσφαίρου, οι οποίοι εντωμεταξύ είχαν απορροφήσει κάποιους συγκεκριμένους κανόνες του Ποδοσφαιρικού κώδικα του Σέφιλντ.

Το Κύπελλο Αγγλίας (ο παλαιότερος θεσμός στην ιστορία του σύγχρονου ποδοσφαίρου) διεξήχθη για πρώτη φορά το 1871 με αντίπαλες στον τελικό τις ομάδες «Γουόντερερς» και «Ρόιγιαλ Ιντζηνίαρς» με νικήτρια την πρώτη με 1-0. Εκείνη την εποχή μάλιστα, ορίσθηκε ότι ο τερματοφύλακας μπορεί να πιάνει τη μπάλα με τα χέρια. Στη Γλασκόβη, το 1872, έγινε ο πρώτος διεθνής αγώνας μεταξύ των εθνικών ομάδων Σκωτίας - Αγγλίας που έληξε 0-0. Το ποδόσφαιρο πολύ σύντομα διαδόθηκε και στην ηπειρωτική Ευρώπη με το πρώτο μη βρετανικό σωματείο να είναι η «Αβρ Α.Κ.» της Χάβρης (1872).

Η διάδοση του ποδοσφαίρου δημιούργησε την ανάγκη κωδικοποίησης των Κανονισμών. Έτσι το 1882 οι τέσσερις βρετανικές ομοσπονδίες ιδρύσαν το Διεθνές Συμβούλιο «International Board», που κωδικοποίησε τους Κανονισμούς και που μέχρι σήμερα εξακολουθεί να τους ελέγχει και να τους τροποποιεί. Τονίζεται ότι οι κατά καιρούς τροποποιήσεις που έχουν γίνει από το 1882, δεν άλλαξαν ουσιαστικά τη μορφή του ποδοσφαίρου. Η πιο σημαντική αλλαγή ήταν η καθιέρωση της ποινής του πέναλτι το 1891, ύστερα από πρόταση της Ιρλανδικής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας. Το 1895 εφαρμόστηκε ο κανονισμός επαναφοράς της μπάλας από πλάγιο άουτ με τα δυο χέρια. Η διάδοση του ποδοσφαίρου και η ανάγκη για ομαλή διεξαγωγή των αγώνων έκανε επιτακτική την χρήση διαιτητών. Το 1893 ιδρύθηκε η Ομοσπονδία Διαιτητών της Αγγλίας.

Στο μεταξύ το ποδόσφαιρο διαδόθηκε με μεγάλη ταχύτητα στη Λατινική Αμερική κυρίως από Άγγλους ναυτικούς και υπαλλήλους εμπορικών εταιρειών. Το 1893 ιδρύθηκε η Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία της Αργεντινής. Ακολουθούν οι χρονολογίες ίδρυσης μερικών ακόμα Ποδοσφαιρικών Ομοσπονδιών με τεράστια δραστηριότητα και μεγάλες διεθνείς διακρίσεις: Ιταλική (1898), Γερμανική (1900), Ουρουγουάης (1900), Βελγίου (1895), Δανίας (1879), Ελβετίας (1895), Ισπανίας (1905), Νέας Ζηλανδίας (1891), Νότιας Αφρικής (1892), Ουγγαρίας (1901), Σουηδίας (1906).

Το 1904, με πρωτοβουλία του Γάλλου Ζιλ Ριμέ, ιδρύθηκε η FIFA (Federation Internationale de Football Association), ένας διεθνής

οργανισμός για τον προγραμματισμό και τον έλεγχο των διεθνών ποδοσφαιρικών αγώνων και την ενιαία εφαρμογή των Κανονισμών. Στην αρχή, στη δύναμη της F.I.F.A. ανήκαν 7 μόνο χώρες. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Αγγλία, που ήθελε να μονοπωλήσει την διεθνή οργάνωση του ποδοσφαίρου, εγκατέλειψε την F.I.F.A. το 1928 με αφορμή την απόφαση να επιτρέπεται η πληρωμή ημεραργιών στους Ερασιτέχνες ποδοσφαιριστές και επανήλθε ύστερα από 18 χρόνια (1946).

4.1.5 Το ποδόσφαιρο στην Ελλάδα

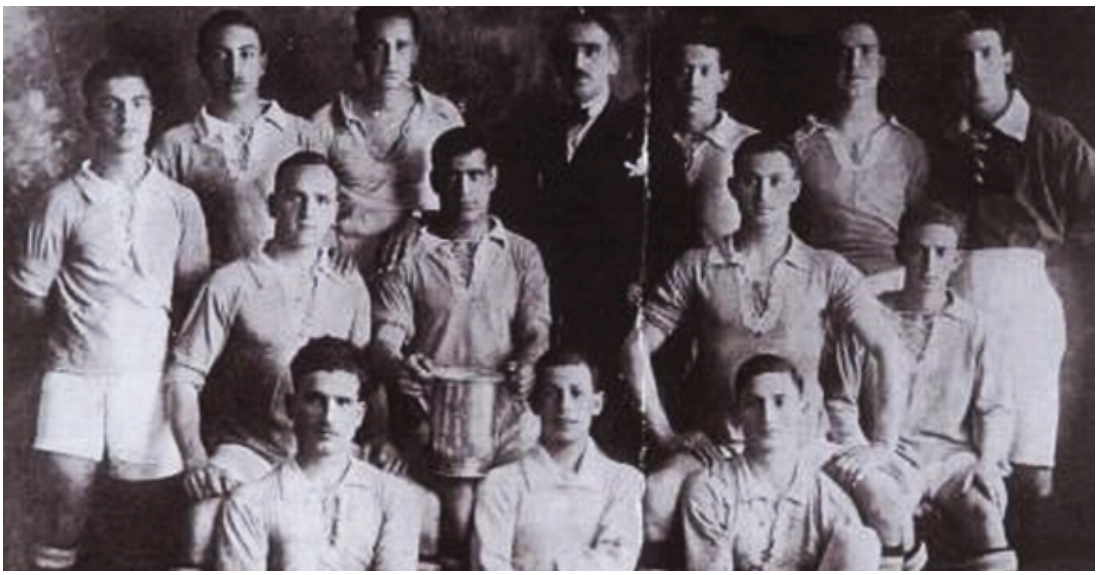

Το ποδόσφαιρο άρχισε να εμφανίζεται στην Ελλάδα λίγο πριν από τις αρχές του 20ου αιώνα όταν στα λιμάνια του Πειραιά, της Πάτρας, της Θεσσαλονίκης αλλά και της Κωνσταντινούπολης και της Σμύρνης ναυλοχούσαν αγγλικά πολεμικά πλοία και έπαιζαν οι ναύτες μεταξύ τους ποδόσφαιρο.

Παράλληλα πολλοί Έλληνες φοιτητές σε αγγλικά πανεπιστήμια αλλά και μετανάστες σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες επέστρεφαν στην Ελλάδα φέρνοντας μαζί τους και το ποδόσφαιρο, όπως ο Παναγιώτης Βρυώνης από την Ελβετία όπου έπαιζε ποδόσφαιρο στην Σερβέτ και ο Ανδριανόπουλος ο μετέπειτα ιδρυτής και ποδοσφαιριστής του Ολυμπιακού. Στη Θεσσαλονίκη, συγκροτήθηκε η πρώτη ομάδα, η Ουνιόν Σπορτίβ, από ξένους που βρίσκονταν εκεί. Επίσημα το άθλημα εμφανίζεται το 1899 όταν η Διοίκηση του Σ.Ε.Γ.Α.Σ, στο οποίο υπαγόταν τότε το ποδόσφαιρο, αποφάσισε στις 12/1/1899 να προκηρύξει ποδοσφαιρικούς αγώνες. Την πρώτη επίσημη μετάφραση των κανονισμών του ποδοσφαίρου έκανε το 1898 ο Ιωάννης Χρυσάφης. Οι

πρώτες ομάδες που εμφανίζονται είναι ο «Εθνικός Γυμναστικός Συλλογος» και ο «Πανελλήνιος» στην Αθήνα, ο «Πειραϊκός Σύνδεσμος» στον Πειραιά, ο «Πανιώνιος» και ο «Απόλλωνας» στη Σμύρνη (φώτο) και η «Πέρα Κλουμ» στη Κωνσταντινούπολη.

Ο ΣΕΓΑΣ προκηρύσσει το πρώτο πανελλήνιο πρωτάθλημα, το 1906, με νικητή τον Εθνικό ΓΣ, ενώ στην Σμύρνη το πρώτο πρωτάθλημα είχε διοργανωθεί πολύ νωρίτερα το 1898 με νικητή τον Απόλλωνα. Το 1906 συγκροτήθηκε και η πρώτη εθνική ομάδα. Από το 1907 εισάγεται στα σχολεία και αρχίζουν να γίνονται αγώνες ανάμεσα σε μαθητές γυμνασίων και μεταξύ φοιτητών. Το 1908 ιδρύεται ο «Ποδοσφαιρικός Αθλητικός Όμιλος Αθηνών» ο οποίος το 1923 μετονομάσθηκε σε «Παναθηναϊκό Αθλητικό Όμιλο» Το ποδόσφαιρο παραμένει στον ΣΕΓΑΣ μέχρι το 1923 όταν οι σύλλογοι ιδρύουν την Ε.Π.Σ.Ε. Οι βαλκανικοί Πόλεμοι και μετέπειτα ο Α’ Παγκόσμιος, διέκοψαν κάθε κίνηση στη δεκαετία 1910-1920. Οι ομάδες της Σμύρνης και της Κωνσταντινούπολης επανιδρύονται μετά το 1922 στην Αθήνα. Το 1925 ιδρύεται ο «Ολυμπιακός Σύνδεσμος Φιλάθλων Πειραιώς». Το 1926 οι ποδοσφαιρικές ενώσεις Αθήνας, Πειραιά και Θεσσαλονίκης ιδρύουν την ΕΠΟ (Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία) στην οποία υπάγονται και σήμερα όλες οι ποδοσφαιρικές ενώσεις της χώρας.

4.2 ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

4.2.1 UEFA CHAMPIONS LEAGUE

Το **Κύπελλο Πρωταθλητριών Ευρώπης** (UEFA Champions league) είναι μια διεθνής ποδοσφαιρική διοργάνωση όπου παίρνουν μέρος οι πρωταθλήτριες Ποδοσφαιρικές ομάδες της Ευρώπης. Η διοργάνωση γίνεται κάθε χρόνο και το κύπελλο αυτό είναι το πολυτιμότερο βραβείο που μπορεί να πάρει μια ομάδα.

4.2.2 ΜΟΥΝΤΙΑΛ

Κανένα άλλο αθλητικό γεγονός δεν αιχμαλωτίζει τη φαντασία του κόσμου όπως το Παγκόσμιο Κύπελο Ποδοσφαίρου της FIFA. Από την πρώτη διστακτική διοργάνωση στην Ουρουγουάη το 1930, η ναυαρχίδα της FIFA διαρκώς μεγαλώνει σε δημοτικότητα και κύρος.

Σήμερα, το Παγκόσμιο Κύπελο μαγνητίζει τα βλέμματα του κοινού σε όλο τον κόσμο. Περισσότερα από 37 δισεκατομμύρια άτομα παρακολούθησαν τη διοργάνωση της Γαλλίας το 1998 1,3 δις υπολογίστηκαν όσοι παρακολούθησαν μόνο τον τελικό ενώ πάνω από 2,7 δισεκατομμύρια κόσμος προσέτρεξε στα γαλλικά γήπεδα για να δει ζωντανά τους 64 αγώνες.

Μετά από τόσα χρόνια και πολλές αλλαγές, ο κύριος στόχος του Μουντιάλ παραμένει ίδιος - το απαστράπτον χρυσό τρόπαιο, η φιλοδοξία κάθε ποδοσφαιριστή.

4.2.3 SUPER LEAGUE

Τη σεζόν 1927-1928 ιδρύθηκε το πανελλήνιο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου και μέχρι σήμερα μόνο έξι ομάδες έχουν καταφέρει να το κατακτήσουν. Το 1959 το πανελλήνιο πρωτάθλημα μετονομάστηκε σε Πρωτάθλημα Α' Εθνικής, όπου και παρέμεινε σε ερασιτεχνικό έως το 1979 που η Α' Ενική έγινε επαγγελματική. Το 2006 αποφασίστηκε να ιδρυθεί η Super League αντικαθιστώντας την Α' Εθνική, αποτελώντας την μεγαλύτερη ελληνική επαγγελματική ποδοσφαιρική λίγκα.

Γιατί το ποδόσφαιρο είναι το πιο δημοφιλές άθλημα;

Τα πιο δημοφιλή, παγκοσμίως, σήμερα παιχνίδια, με τη μορφή γνήσιου παιχνιδιού, αθλήματος ή videogame, είναι τα ομαδικά παιχνίδια που παίζονται με μπάλα, στα οποία η νίκη εξασφαλίζεται με τη διείσδυσή της είτε σε έναν περιορισμένων διαστάσεων και καλά προστατευόμενο χώρο της επικράτειας των αντιπάλων (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, πόλο, χάντμπολ, χόκεϊ, κλπ) είτε σε όλο το χώρο της επικράτειας (βόλεϊ, τένις, κλπ).

Μέχρι τον 10^{ο} μ.Χ. αιώνα, τα ομαδικά παιχνίδια (διείσδυσης) της μπάλας δεν ήταν παραπάνω από τα δάχτυλα του ενός χεριού. Από την εποχή αυτή και μέχρι τον 18^{ο} και 19^{ο} αι. συγκεντρώνουν σταδιακά την προτίμηση χωρικών και ευγενών, εργατών και βιομηχάνων, υπηρετών και βασιλιάδων.

Από τα τέλη του 19^{ου} αι. επινοούνται και άλλα (μπάσκετ, υδατοσφαίριση, χάντμπολ) και μέχρι στις μέρες μας είναι τα μόνα που υπάρχουν. Μέσα σε μια χιλιετία από ανύπαρκτα έγιναν πολλά και κυριάρχησαν. Από όλα αυτά τα ομαδικά παιχνίδια διείσδυσης της μπάλας, το πιο δημοφιλές είναι το ποδόσφαιρο αλλά δεν υπάρχει μια γενικά αποδεκτή εξήγηση του φαινομένου.

4.3 Αθλητικές εγκαταστάσεις

4.3.1 Το σύγχρονο στάδιο

Ολυμπιακό στάδιο Πεκίνου

Το σύγχρονο στάδιο -εξαιτίας της μεγάλης οικονομικής δύναμης των σπορ σήμερα- έχει καταστεί ως ένα από τα σημαντικότερα κτίρια των σημερινών πόλεων σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το στάδιο να επηρεάζει την πόλη σε μεγάλο βαθμό. Γενικότερα είναι μια κατασκευή που κοστίζει ακριβά και που ενδεχομένως μπορεί να δώσει ώθηση στην οικονομία μια πόλης. Μπορούν να δημιουργηθούν πολλές νέες θέσεις εργασίας και να αποτελέσει ένα θετικό επιχείρημα σε μια περιοχή που χρειάζεται αναβάθμιση. Θα πρέπει να τονιστεί ότι το νέο στάδιο δεν είναι αμιγώς μια αθλητική εγκατάσταση. Η εποχή που τα γήπεδα απλώς φιλοξενούσαν αθλητικά γεγονότα έχει παρέλθει ανεπιστρεπτί. Αντιθέτως, έχει πολλές χρήσεις καθώς είναι ένα μίγμα αθλητικών δραστηριοτήτων, διασκέδασης, εμπορίου, διαφήμισης, δημιουργίας νέων κατοικιών και νέων θέσεων εργασίας. Αυτό το μίγμα δραστηριοτήτων που μπορεί να περιέχει, είναι η αίτια που τα σύγχρονα σταδία αποτελούν μέρος αναπλάσεων υποβαθμισμένων περιοχών.

Για την επιλογή της θέσης και τον σχεδιασμό ενός γηπέδου είναι ζωτικής σημασίας η έγκαιρη επαφή και συνεργασία με εκπροσώπους της τοπικής κοινότητας, των περιβαλλοντικών ομάδων και τις τοπικές και εθνικές ποδοσφαιρικές αρχές. Με την κατάλληλη επικοινωνία αυξάνεται η πιθανότητα το νέο γήπεδο να γίνει μέρος του περιβάλλοντος με θετικό τρόπο.

Στα τοπικά οφέλη του νέου γηπέδου είναι σημαντικά. Αυτά περιλαμβάνουν:
-εύκολη πρόσβαση σε αθλητικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις,
-νέες θέσεις εργασίας,
-νέους επισκέπτες οι οποίοι θα ενισχύσουν την οικονομική βιωσιμότητα της τοπικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης της επισκέπτες σε καταστήματα, εστιατόρια και ξενοδοχεία.
-συχνά το στάδιο περιλαμβάνει εγκαταστάσεις όπως γυμναστήριο, δωμάτια, πισίνα, παιδικό σταθμό, σουίτες, αίθουσες συσκέψεων, καταστήματα και άλλα πολιτιστικά και κοινωνικά τα κέντρα που χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο από τους ντόπιους.

Η βασική απαίτηση που πρέπει να πληροί ένα στάδιο, ανεξάρτητα από την πολυτέλεια, το φουτουριστικό στυλ και το διαθέσιμο επίπεδο χρηματοδότησης, είναι ότι το γήπεδο πρέπει να είναι αξιόπιστο και ασφαλές. Να διευκολύνει όλους εκείνους που χρησιμοποιούν, είτε πρόκειται για τους θεατές, τους ποδοσφαιριστές, τους υπάλληλους του γηπέδου ή τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Πριν από το βασικό σχεδιασμό θα πρέπει να είναι κατανοητή από τους ιδιοκτήτες ότι η ανθρώπινη ασφάλεια θα έχει το πρώτο και τον τελευταίο λόγο.

Όλα τα μέρη του γηπέδου, συμπεριλαμβανομένου εισόδων, εξόδων, σκάλες, πόρτες, οδοί διαφυγής, στέγες και όλοι οι δημόσιοι και ιδιωτικοί χώροι πρέπει να συμμορφώνονται με τα πρότυπα ασφαλείας από τις αρμόδιες τοπικές αρχές. Οι δημόσιοι διάδρομοι και οι σκάλες στις περιοχές θέασης θα πρέπει να είναι άδειοι κατά τη διάρκεια μιας εκδήλωσης.

Σε όλους οι δημόσιους διαδρόμους, στις σκάλες, στις πόρτες και στις πύλες πρέπει να μην υπάρχουν εμπόδια που θα μπορούσαν να εμποδίζουν την ελεύθερη ροή των θεατών.

VELTINS-ARENA, GELSENKIRCHEN, ΓΕΡΜΑΝΙΑ

4.3.2 Υπόθεση Μποσμάν

Η Συνθήκη της Ρώμης που υπογράφηκε πριν από μισό αιώνα ήταν ο θεμέλιος λίθος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το ποδόσφαιρο και τον επαγγελματικό αθλητισμό γενικότερα τα σύνορα άργησαν να ανοίξουν. Τη στιγμή που τα σύνορα ανάμεσα στις χώρες-μέλη της ΕΕ είχαν πέσει για οποιονδήποτε εργαζόμενο, οι ποδοσφαιριστές έπρεπε να περιμένουν έναν άσημο βέλγο συνάδελφό τους, τον **Ζαν-Μαρκ Μποσμάν**, να προσφύγει στο Ανώτατο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ζητώντας το αυτονόητο: να του επιτρέπεται, όπως και σε κάθε άλλον εργαζόμενο, να δουλεύει στον σύλλογο της αρεσκείας του, από τη στιγμή που θα έχει λήξει το συμβόλαιό του με τον προηγούμενο εργοδότη του. Συγκεκριμένα το 1990 το συμβόλαιο του Μποσμάν με τη βελγική Λιέγη είχε λήξει και ο ποδοσφαιριστής ήθελε να πάρει μεταγραφή στη γαλλική Δουνκέρκη, αλλά η Λιέγη δεν τον άφηνε. Η δικαίωση του Μποσμάν τον Δεκέμβριο του 1995, που καταγράφηκε ως «νόμος Μποσμάν», άλλαξε για πάντα τον επαγγελματικό αθλητισμό, κατοχυρώνοντας την ελεύθερη μετακίνηση επαγγελματιών αθλητών στις χώρες-μέλη.

Το πόσο απροετοίμαστη ήταν η ευρωπαϊκή ποδοσφαιρική ομοσπονδία (UEFA), καθώς και η διεθνής ποδοσφαιρική συνομοσπονδία (FIFA), φάνηκε από την αρχική αντιμετώπιση του θέματος. Όπως θυμάται ο διευθυντής της σκωτσέζικης Σέλτικ κ. Μπράιαν Γουίλσον, δύο χρόνια πριν από την έκδοση της απόφασης η FIFA προσπάθησε να «παγώσει» την υπόθεση προσφέροντας ένα εκατομμύριο δολάρια στον βέλγο ποδοσφαιριστή, ο οποίος βρισκόταν στο Στρασβούργο για μια συνάντηση με διάφορες ενώσεις ποδοσφαιριστών. Μία δεκαετία αργότερα, και πάλι στο Στρασβούργο, γίνονται συχνά σεμινάρια για τα αποτελέσματα και τις παρενέργειες του «νόμου Μποσμάν». Οι συμμαχίες έχουν αλλάξει, το ίδιο και οι απαιτήσεις

Το χειρότερο για τις αθλητικές αρχές ήταν το γεγονός ότι το ποδόσφαιρο αντιμετωπίστηκε ως μια κοινή οικονομική δραστηριότητα. Έπρεπε να περάσει μία πενταετία για να αναγνωριστεί η ιδιαιτερότητα του αθλητισμού σε ένα παράρτημα της Συνθήκης της Νίκαιας και άλλη μία για να δρομολογηθεί η δημιουργία ενός νομοθετικού πλαισίου που θα καλύπτει όλες τις πτυχές του επαγγελματικού αθλητισμού, κάτι το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί τον ερχόμενο Μάιο με την ψήφιση της «Λευκής Βίβλου» του αθλητισμού από την ΕΕ.

4.4 Οι μεγαλύτερες ποδοσφαιρικές αναμετρήσεις

4.4.1 Ποδοσφαιρικά Ντέρπυ

Γερμανία

Το μεγάλο ντέρμπι, είναι αυτό της Ρηνανίας, ανάμεσα στην Ντόρτμουντ και την Σάλκε, το οποίο έχει το προσωνύμιο του «απαγορευμένου». Το παιχνίδι που συγκεντρώνει τα περισσότερα βλέμματα στην Γερμανία είναι αυτό ανάμεσα σε Ντόρμουντ και Σάλκε. Οι δύο σύλλογοι δεν κοντράρονται για κάποιον συγκεκριμένο λόγο, παρά μόνο επειδή τυχαίνει να είναι οι δύο πιο επιτυχημένες ομάδες στην περιοχή. Το επονομαζόμενο και <<Ντέρμπι της κοιλάδας του Ρουρ>> μπορεί να μην σημαδεύεται από περιστατικά εκτός γηπέδου αλλά εγγυάται κάθε φορά ένα υψηλού επιπέδου θέαμα μεταξύ των δύο ομάδων οι οποίες κάνουν τα αδύνατα δυνατά ώστε να υπερισχύσουν η μία της άλλης σε φήμη και κυρίως τίτλους. Τα παιχνίδια έχουν αποκτήσει ακόμα περισσότερο ενδιαφέρον με την συνεχή ενδυνάμωση της Ντόρτμουντ και αν πότε το πετύχετε στην τηλεόρασή σας, είναι η καλύτερη επιλογή που μπορείτε να κάνετε.

Ιταλία

Μίλαν-Ίντερ...Δίχως αμφιβολία αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα ντέρμπι του πλανήτη, όχι μόνο εξαιτίας του μεγέθους των δύο ομάδων, αλλά και για τις όμορφες (σ.σ. όσο και περίεργες) ιστορίες που έχουν πλαισιώσει τα συγκεκριμένα παιχνίδια. Η κόντρα των δύο συλλόγων ήταν αναπόφευκτη, μιας και η δημιουργία τους ήρθε μετά την διάσπαση ενός συλλόγου.

Το 1908, ο σύλλογος του Μιλάνου διασπάται στη Μίλαν και την Ίντερ, λόγω διαφωνίας για το αν πρέπει να γίνονται μεταγραφές ξένων και έκτοτε το...μίσος των δύο πλευρών συντηρείται. Το εκπληκτικό, όμως, είναι ότι τα παιχνίδια των δύο ομάδων έχουν συνδεθεί εκπληκτικά με ποδοσφαιριστές που αγωνίστηκαν σ' αυτές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η δεκαετία του 60', όταν οι Ματσόλα και Ριβέρα μετέφεραν την κόντρα των ομάδων τους (σ.σ. ηγέτης της Ίντερ ο Ματσόλα, της Μίλαν ο Ριβέρα) στην Εθνική ομάδα. Δύο από τους πλέον χαρισματικούς ποδοσφαιριστές που έχει βγάλει το ιταλικό ποδόσφαιρο, ανάγκαζαν τους εκάστοτε Ομοσπονδιακούς τεχνικούς να μην τους χρησιμοποιούν στην ίδια ενδεκάδα. Έτσι, συνήθως ο ένας περνούσε ως αλλαγή του άλλου στο ημίχρονο. Στις αρχές της δεκαετίας του 90' η κόντρα Ίντερ-Μίλαν...παγκοσμιοποιήθηκε. Η παρουσία των Ολλανδών, Ράικαρντ, Γκούλιτ, Φαν Μπάστεν, στη Μίλαν και των Γερμανών, Κλίσμαν, Μπρέμε, Ματέους, στην Ίντερ, είχε σαν αποτέλεσμα ένα από τα σπουδαιότερα παιχνίδια σε...Μουντιάλ. Στο Παγκόσμιο Κύπελλο της Ιταλίας, Ολλανδία και Γερμανία βρέθηκαν αντιμέτωπες και η...μοίρα δεν θα μπορούσε να διαλέξει καλύτερη έδρα από το Σαν Σίρο. Οι Γερμανοί τελικά κατάφεραν να πάρουν την πρόκριση και παράλληλα να δώσουν χαρά στους φίλους της Ίντερ, που έβλεπαν τη Μίλαν να κυριαρχεί.

Ολλανδία

Άγιαξ-Φέγενορντ... Κι όμως το "αιώνιο" ντέρμπι της Ολλανδίας δεν έχει την Αϊντχόβεν πρωταγωνίστρια. Η Φέγενορντ θεωρείται για τους οπαδούς του Άγιαξ ως η πιο "μισητή" αντίπαλος, γεγονός που πολλοί αποδίδουν στην "κόντρα" των δύο μεγαλύτερων πόλεων της χώρας. Το "βιομηχανικό" Ρότερνταμ κόντρα στο "κουλτουριάρικο" Άμστερνταμ... Ακόμα κι έτσι, όμως, το ντέρμπι έχει μεγάλη ποδοσφαιρική ιστορία, η οποία ξεκινάει από τη πρώτη κιόλας φορά που οι δύο ομάδες βρέθηκαν αντιμέτωπες. Ήταν το 1921, όταν η Φέγενορντ κατάφερε να ανέβει στη μεγάλη κατηγορία. Αν και "νεοφώτιστη" αποδείχτηκε ιδιαίτερα ανταγωνιστική και διεκδίκησε μέχρι τέλους τον τίτλο. Στο πρώτο της ντέρμπι, όμως, με τον Άγιαξ, ο "Αίαντας" έδειξε ανωτερότητα, έστω κι αν χρειάστηκε τη βοήθεια του διαιτητή (σ.σ. μέτρησε κακώς ένα γκολ) για να φτάσει στη νίκη. Το ματς πήγε στα...δικαστήρια, η Φέγενορντ δεν δικαιώθηκε ποτέ και κάπως έτσι οι οπαδοί της βρήκαν τον...αιώνιο εχθρό.

Πορτογαλία

Από τοπικής άποψης, το μεγάλο ντέρμπι στην Πορτογαλία θεωρείται αυτό της Λισαβόνας, ανάμεσα στην Μπενφίκα και την Σπόρτινγκ, ωστόσο δεν μπορεί να συγκριθεί με αυτό των «δράκων» απέναντι στην Μπενφίκα! Ένα από τα πιο ήρεμα Ευρωπαικά ντέρμπι είναι αυτό που πραγματοποιείται στην Πορτογαλία μεταξύ Μπενφίκα και Πόρτο. Οι διαφορές και η έχθρα παραμένουν πάντα εντός γηπέδου και οι συμπεριφορές των φιλάθλων πάντα είναι υποδειγματικές. Οι δύο σύλλογοι είναι καταδικασμένοι να τσακώνονται αιώνια καθώς είναι οι δύο μεγαλύτεροι στην χώρα. Το μόνο περιστατικό που έχει δώσει και τον χαρακτήρα του γοήτρου στο εν λόγω παιχνίδι είναι ο τσακωμός των πολύ καλών φίλων και συμπαικτών στην εθνική Ζοάο Πίντο και Παουλίνιο Σάντος το μακρινό 1997. Από τότε ο χαρακτήρας της αναμέτρησης άλλαξε και οι τρεις βαθμοί δεν είναι το μόνο που μετράει.

Σερβία

Το παιχνίδι που κυριαρχεί δεν είναι άλλο από το από το αντίστοιχο Ολυμπιακός-Παναθηναϊκός του Βελιγραδίου, και φυσικά αναφερόμαστε στην αναμέτρηση του Ερυθρού Αστέρα με την Παρτιζάν, με το ντέρμπι αυτό να θεωρείται ως ένα από τα 5 «καυτότερα» παγκοσμίως! Στην γειτονική Σερβία και στο Βελιγράδι συναντάμε τον Ερυθρό Αστέρα και την Παρτιζάν.

Η ομάδα του στρατού η Παρτιζάν κατά την ίδρυσή της, η ομάδα του λαού ο ΕρυθρόςΑστέρας. Και οι δύο γεννήθηκαν μετά τον 2ο παγκόσμιο πόλεμο επί εποχής ενωμένης Γιουγκοσλαβίας. Είναι οι κυρίαρχοι του Γιουγκοσλαβικού αλλά και του μετέπειτα του Σερβικού ποδοσφαίρου. Τρομερό το μίσος μεταξύ τους. Κόκκινο και άσπρο τα χρώματα του Αστέρα, Μαύρο και άσπρο αυτά της Παρτιζάν. Η κόντρα τους κρατάει σε όλα τα ομαδικά σπορ.

Ισπανία

Τι μπορεί να πει κανείς για το τεράστιο «El Clasico», παρά το γεγονός πως δεν είναι τοπικό ντέρμπι; Την Ρεάλ με την Μπαρτσελόνα χωρίζουν αρκετά πράγματα .

Δύο δυναμικές και «αντίπαλες» εθνότητες, και ταυτόχρονα δύο κόσμοι αντίθετοι και δύο διαφορετικές αθλητικές φιλοσοφίες. Όλα αυτά συμποσούνται στο περίφημο «el clasico», στο σημαντικότερο ποδοσφαιρικό ντέρμπι του πλανήτη αν ληφθεί υπόψη ότι σε αυτό αναμετρούνται δύο από τις πιο δημοφιλείς ομάδες του κόσμου: Μπαρτσελόνα - Ρεάλ. Κανένας άλλος ποδοσφαιρικός «πόλεμος» στον πλανήτη δεν μεταφέρει παρόμοια ποικιλία αντιθέσεων, καθιστώντας το «el clasico» το απόλυτο ντέρμπι. Πολύ περισσότερο που στις εθνικές, πολιτικές, κοινωνικές και πολιτιστικές διαφορές προστίθενται τα αγωνιστικά διακυβεύματα για την πρωτοπορία στην Πριμέρα Ντιβισιόν- η Ρεάλ προηγείται με 28 βαθμούς έναντι 27 βαθμών της Μπαρτσελόνα.

Η αντιπαράθεση των δύο ομάδων ξεκινάει από την ίδρυσή τους. Η Μπαρτσελόνα ιδρύθηκε στις 29 Νοεμβρίου 1899 από τον Ελβετό *Χανς-Μαξ Γκαμπέρ* (αργότερα άλλαξε το όνομά του υιοθετώντας το καταλανικό Ζοάν), έμπορο που ερωτεύθηκε τη Βαρκελώνη και αποφάσισε να εγκατασταθεί εκεί. Τρία χρόνια αργότερα (1902) ιδρύεται η Ρεάλ με το όνομα Σοσιεδάδ Μαδρίτης και πρώτοι πρόεδροί της ήταν- ειρωνεία της τύχης- δύο καταλανοί έμποροι, τα αδέλφια *Ζοάν* και *Κάρλες Παντρός*. Το 1920 αλλάζει το όνομά της σε Ρεάλ Μαδρίτης καθώς ο βασιλιάς *Αλφόνσος ο 13ος*, φανατικός οπαδός του ποδοσφαίρου, χάρισε στην ομάδα τον βασιλικό (Real) τίτλο. Από τότε η ομάδα της Μαδρίτης

συνδέθηκε σημειολογικά με τη βασιλεία και θεωρείται η ποδοσφαιρική εκπρόσωπος του κεντρικού ισπανικού κράτους και της κυρίαρχης εθνότητάς του, των Καστιγιάνων. Το αντίπαλο δέος στον «καστιγιανισμό» είναι ο «καταλανισμός» και ο ποδοσφαιρικός και όχι μόνο εκπρόσωπός του είναι η Μπαρτσελόνα.

Στη διάρκεια της κυριαρχίας του «Καουντίγιο» η Μπαρτσελόνα μετατρέπεται σε εθνικό σύμβολο, σε άοπλο στρατό της Καταλονίας. Στη διάρκεια του Εμφυλίου, το 1936, είχε δολοφονηθεί από φρανκικό αποσπάσμα ο πρόεδρός της και πρόεδρος του κόμματος της Ρεπουμπλικανικής Αριστεράς (το αρχαιότερο κόμμα της Καταλωνίας) *Ζοζέπ Σουνιόλ* ενώ ο Φράνκο είχε καταδιώξει και τον τότε πρόεδρο της Ρεάλ *Ραφαέλ Σάντσεζ Γκέρα, ο οποίος* κατέφυγε στη Γαλλία προκειμένου να σωθεί, για να τοποθετήσει στη θέση του έναν αρεστό του.

Ο Φράνκο είδε στη Ρεάλ το αθλητικό είδωλο που θα μπορούσε να αποτελέσει την τιμή της Ισπανίας και του κεντρικού κράτους ενάντια στις αποσχιστικές τάσεις των μειονοτήτων. Από τον Ντι Στέφανοστον Κρόιφ . Το επεισόδιο που εκτόξευσε το μίσος μεταξύ των οπαδών των δύο ομάδων αφορούσε τον παίκτη που άλλαξε την ιστορία του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου, τον Αργεντινό Αλφρέντο ντι Στέφανο. Η Μπαρτσελόνα είχε εξασφαλίσει την υπογραφή συμβολαίου με τον παίκτη, αλλά η Ρεάλ με τη βοήθεια της ομοσπονδίας κατάφερε να τον αποσπάσει. Οι Καταλανοί φώναζαν για αρπαγή κάτω από τις απειλές του φρανκικού καθεστώτος, ενώ οι Μαδριλένοι απαντούσαν ότι η τότε διοίκηση της Μπάρτσα είχε συναινέσει στο να δοθεί ο παίκτης στην Ρεάλ.

Τουρκία

Οι σχέσεις των δυο ομάδων είναι τεταμένες, λόγω του σκανδάλου με τους στημένους αγώνες, ενώ δεν θα υπάρχουν αντίπαλοι οπαδοί προς αποφυγή επεισοδίων. Η Κωνσταντινούπολη έχει πολλές ομάδες και φυσικά το ντέρμπι της Φενέρμπαχτσε με την Γαλατασαράι δεσπόζει, ενώ σπουδαία ντέρμπι είναι και αυτά με την Μπεσίκτας, η οποία αποτελεί τον τρίτο… πόλο. Μακράν το μεγαλύτερο ντέρμπυ της Τουρκίας. Παρ' όλο που η κόντρα των οπαδών των δύο ομάδων δεν ευθύνεται σε κάποιον συγκεκριμένο λόγο παρά μόνο σε αυτόν του τοπικού ντέρμπυ, οι βίαιες συμπεριφορές γύρω από τον αγώνα ξεκινάνε να εκδηλώνονται στις γειτονιές της Πόλης και στην πλατεία Ταξίμ ακόμα και δύο εβδομάδες πριν το μεγάλο ματς. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η έχθρα των δύο συλλόγων πηγάζει από την επιθυμία τους να υπερισχύσει η μία της άλλης σε τίτλους και δόξα.

Αγγλία

Γεμάτη ντέρμπι είναι η Αγγλία…Ένα από τα μεγαλύτερα παιχνίδια του πλανήτη είναι αυτό ανάμεσα στη Λίβερπουλ και τη Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ. Οι δύο ομάδες μπορεί να μην εδρεύουν στην ίδια πόλη, ωστόσο τις χωρίζουν περίπου 50-55 χιλιόμετρα. Επίσης, από την περσινή σεζόν τις χωρίζει και ένα πρωτάθλημα. Πλέον, η Γιουνάιτεντ έφτασε τα 19 έναντι 18 της Λίβερπουλ και φυσικά είναι ακόμα νωπές οι μνήμες από την καζούρα που έκαναν οι μεν στους δε. Μέχρι και Πάνο ανάρτησαν στο «Ανφιλντ» οι οπαδοί της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ (ακόμα παραμένει άγνωστο πως μπήκαν στο γήπεδο και το τοποθέτησαν!).

Πρόκειται για τις δύο μακράν πιο επιτυχημένες ομάδες στην ιστορία του αγγλικού ποδοσφαίρου. Με τη διαφορά, ότι τα καλύτερα χρόνια της Λίβερπουλ ήταν τη δεκαετία του ’70 και του ’80, ενώ η Γιουνάιτεντ πήρε τα πάνω από τότε που ανέλαβε ο Αλεξ Φέργκιουσον, τις δεκαετίες ’90 και του 2000. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο διάστημα αυτό οι «ρεντς» δεν έχουν πανηγυρίσει πρωτάθλημα, με το τελευταίο να είναι το 1990, όταν στον πάγκο της κάθονταν ο Κένι Νταλγκλίς, που επέστρεψε τον Ιανουάριο μέσα σε αποθέωση με στόχο να επαναφέρει την ομάδα του μεγάλου λιμανιού στις επιτυχίες.

Σκωτία

Το πιο παλιό και ιστορικό ντέρμπι της Γηραιάς Ηπείρου, κάτι το οποίο φανερώνεται και από το όνομα που του έχουν προσδώσει οι απανταχού ποδοσφαιρόφιλοι. Τα ματς ανάμεσα στις ομάδες της Γλασκώβης, Σέλτικ και Ρέιτζερς δεν είναι ένα απλά ένα παιχνίδι που ο καλύτερος θα κερδίσει και οι οπαδοί θα πάνε σπίτι τους. Τεράστιο μίσος διακατέχει τους υποστηρικτές των δύο ομάδων. Αρχικά η κόντρα τους στηρίζεται κυρίως σε θρησκευτικά αίτια,καθώς οι οπαδοί της Ρεϊντζερς είναι κατά βάση Προτεστάντες ενώ της Σέλτικ Καθολικοί. Εκτός από τις θρησκευτικές διαφορές που είναι η κύρια αιτία της έχθρας αυτής υπάρχει και ο φυλετικός διαχωρισμός μεταξύ των οπαδών, κάτι που η Σκωτσέζικη κοινωνία προσπαθεί να εξαλείψει τα τελευταία χρόνια. Αυτή η κατάσταση έχει δημιουργηθεί διότι θεωρείται πως η οπαδική βάση της Ρέιτζερς αποτελείται από αμιγώς Σκοτσέζους ενώ αντίθετα οι <<Κέλτες>> έχουν και κάποιες Ιρλανδικές ρίζες. Στο χορό της κόντρας μπαίνουν πολλές φορές και παίκτες, με πιο τρανό παράδειγμα τον τερματοφύλακα της Σέλτικ Άρτουρ Μπόρουτς που μετά την λήξη ενός παιχνιδιού εμφάνισε ένα μπλουζάκι με την φράση <<God bless the Pope>> ώστε να πικάρει τους αντιπάλους.

Αργεντινή

Στην Αργεντινή, ένα από τα μεγαλύτερα ντέρμπι στον κόσμο, αυτό του Μπουένος Άιρες, ανάμεσα στην Μπόκα Τζούνιορς και την Ρίβερ Πλέιτ, προσελκύει την προσοχή όλης της χώρας, καθώς τις δυο ομάδες χωρίζουν και κοινωνικά αίτια.

Η αντιπαλότητα των συλλόγων, που εμφανίστηκε μόλις από την ίδρυσή τους, υπήρξε γενεσιουργός αιτία της μετέπειτα εχθρότητας. Δεν είναι περίεργο, λοιπόν, που αρκετές φορές οι εξέδρες και οι πέριξ των δύο γηπέδων χώροι μετατρέπονται σε πεδίο βίαιων και αιματηρών συγκρούσεων μεταξύ των οπαδών, αλλά και ανάμεσα σε οπαδούς και αστυνομία. Το μόνο βέβαιο είναι πως οι περισσότεροι τουρίστες που επισκέπτονται την Αργεντινή και την πρωτεύουσά της, σε ημερομηνία κοντινή του ντέρμπι, έχουν φροντίσει να προμηθευτούν κι ένα εισιτήριο…

Ιστορικά, οι ρίζες των δύο ομάδων θα πρέπει να αναζητηθούν στη συνοικία La Boca, που αποτελούσε το χώρο διαμονής της εργατικής τάξης στο Μπουένος Άιρες. Πρώτη ιδρύθηκε η Ρίβερ Πλέιτ (1901), για να ακολουθήσει τέσσερα χρόνια αργότερα η Μπόκα Τζούνιορς (1905). Στα χρόνια που ακολούθησαν, όμως, η Ρίβερ μετακινήθηκε προς την εύπορη συνοικία Nunez, στο βόρειο τμήμα της πόλης (1925). Από τότε, η Μπόκα Τζούνιορς έμεινε στη συνείδηση του φίλαθλου κοινού ως η μοναδική ομάδα-εκπρόσωπος της εργατικής τάξης, η ομάδα του λαού, με πολλούς οπαδούς μεταξύ των Ιταλών μεταναστών και δη των Γενοβέζων, ενώ η Ρίβερ Πλέιτ απέκτησε το προσωνύμιο «Los Millonarios» (οι εκατομμυριούχοι), αν και οι δύο ομάδες έχουν φίλους σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής διαστρωμάτωσης του πληθυσμού. Ο πρώτος μεταξύ τους αγώνας (φιλικός) διεξήχθη στις 2 Αυγούστου 1908 (νίκησε η Μπόκα 2-1), ενώ η πρώτη επίσημη αναμέτρηση, στις 24 Αυγούστου 1913, βρήκε

νικήτρια τη Ρίβερ Πλέιτ, επίσης με 2-1.
Το superclasico έγινε ιδιαίτερα γνωστό για το πάθος των οπαδών, με το BBC να περιγράφει τα τεκταινόμενα ως «μία θάλασσα από πολύχρωμα πανό, κραυγές και μουγκρητά, τραγούδια, χορό που δεν τελειώνει ποτέ και πυροτεχνήματα». Τόσο στο «Λα Μπομπονέρα» όσο και στο «Ελ Μονουμεντάλ».

Ελλάδα

Οι οπαδοί του Παναθηναϊκού (έτος ίδρυσης 1908) εθεωρούντο ευκατάστατοι και άτομα που είχαν πρόσβαση στην πολιτική της χώρας. Από την άλλη οι οπαδοί του Ολυμπιακού, άνηκαν στην πλειοψηφία τους στα μεσαία και κατώτερα στρώματα της προσφυγιάς και εργατιάς.

Από το 1925 που ιδρύθηκε η ομάδα του Πειραιά μέχρι την 1η Ιουνίου του 1930, οι δύο ομάδες έτρεφαν αισθήματα σεβασμού η μία για την άλλην. Μία σειρά γεγονότων όμως επρόκειτο να αλλάξουν για πάντα την σχέση των δύο ομάδων.

Όλα ξεκίνησαν σε εκείνο τον αγώνα για την κατάκτηση του πρωταθλήματος, την 1η Ιούνη του 1930. Την ημέρα εκείνη, ούτε οι 8000 οπαδοί του Παναθηναϊκού που βρισκόντουσαν στην Λεωφόρο, αλλά ούτε και οι 3500 οπαδοί του Ολυμπιακού που είχαν κατακλύσει λόγω οικονομικών δυσκολιών τον λόφο του Λυκαβηττού, μπορούσαν να φανταστούν τι θα συνέβαινε.

Ο αγώνας που ακολούθησε ήταν μία πραγματική συντριβή για την ομάδα του Πειραιά. Ο Παναθηναϊκός κερδίζει τον Ολυμπιακό με το ταπεινωτικό σκορ, 8-2, ενώ σαν να μην έφτανε αυτό, οι οπαδοί του τριφυλλιού μετά το τέλους του αγώνα, περιφέρουν στο γήπεδο ένα φέρετρο με το έμβλημα του Ολυμπιακού, να το κοσμεί.

Η πληγωμένη φτωχολογιά του Πειραιά δεν αντέχει τον εξευτελισμό. Η βεντέτα μόλις τώρα ξεκινάει! Η κατάσταση εκτραχύνεται το 1936, όταν ο

Ολυμπιακός πετυχαίνει νίκη, με σκορ 6-1, εναντίον του Παναθηναϊκού! Το 1957, ο Ολυμπιακός κερδίζει το πρωτάθλημα για τέταρτη συνεχόμενη φορά και τότε αποκτά το προσωνύμιο "Θρύλος".

Διαβάστε τώρα τι έγινε το 1962, στον τελικό κυπέλλου εν μέσω καύσωνα. Ο Ελβετός διαιτητής κρατά το πρώτο ημίχρονο 65’ και το δεύτερο 44’!! Οι παίκτες των δύο ομάδων χάνουν το ένα γκολ μετά το άλλο. Σιγά σιγά πέφτει το σκοτάδι και ο διαιτητής καθώς δεν βλέπει την μπάλα διακόπτει τον αγώνα στο έβδομο λεπτό της παράτασης.

Οι οπαδοί θεωρώντας πως το παιχνίδι ήταν δρομολογημένο να κριθεί στο κέρμα (καθώς δεν υπήρχαν πέναλτι, συνήθιζαν να ρίχνουν ένα κέρμα κορώνα-γράμματα για να βγάλουν τον νικητή), αρχίζουν να πετάνε αντικείμενα στον αγωνιστικό χώρο.

Καμία από τις δύο ομάδες δεν βγήκε νικήτρια. Δύο χρόνια αργότερα, στον ημιτελικό κυπέλλου, η κατάσταση είναι πλέον γελοία αφού όταν η μπάλα κατέληγε σε οπαδούς που την έκαναν χίλια κομμάτια με στιλέτα!

4.4.2 ΒΙΑ ΣΤΑ ΓΗΠΕΔΑ

Οι παίχτες δέρνουν το διαιτητή. Οι διαιτητές δέρνονται μεταξύ τους. Ο πάγκος της μιας ομάδας βρίζοντας να επιτίθεται στον αντίπαλο πάγκο. Στην εξέδρα οι μισοί θεατές ξυλοκοπούνται με τους άλλους μισούς. Το ξύλο μεταφέρεται έξω από το γήπεδο στους γύρω δρόμους με τον καθιερωμένο πλέον πετροπόλεμο με τους αστυνομικούς. Και τελειώνει στα καφενεία μεταξύ αυτών που έβλεπαν το παιχνίδι από την τηλεόραση.

Είναι γεγονός ότι ο αθλητισμός σαν σωματική δραστηριότητα και σαν θέαμα προσελκύει μεγάλες μάζες ανθρώπων (κυρίως το ποδόσφαιρο). Όμως στα επεισόδια που γίνονται μέσα κι έξω από το γήπεδο δεν συμμετέχουν όλοι σε αυτά αλλά ένα μέρος μόνο.

Ποιοί είναι οι λόγοι βίαιης συμπεριφοράς ;

1. Οι ψυχικές ασθένειες.
   Ένα μεγάλο πρόβλημα της σύγχρονης κοινωνίας είναι οι ψυχικές ασθένειες. Κατά έναν πολύ συγκρατημένο υπολογισμό, σύμφωνα με τους ειδικούς, το 15% του συνολικού πληθυσμού έχει ανάγκη ψυχιατρικής παρακολούθησης.
2. Η φτώχεια, με την έννοια της δυσκολίας απόκτησης κάποιων βασικών καταναλωτικών αγαθών.

3. Οι χρήστες ναρκωτικών και αυτοί που ζουν στο περιθώριο

Αν σε αυτούς προσθέσουμε τους χρήστες ναρκωτικών, αυτούς που ζουν στο περιθώριο και αυτούς που έχουν χάσει τις ηθικές τους αξίες (κλέφτες, απατεώνες κ.ά.) έχουμε ένα μεγάλο ρεζερβουάρ ανθρώπων.

Τα άτομα προβαίνουν σε βίαιες και επιθετικές ενέργειες, γιατί οι κοινωνικές συνθήκες τους γεμίζουν με άγχος, φόβο, απελπισία, απόγνωση, επιθετικότητα που τους φορτίζουν με επιθετικά συναισθήματα, τα οποία περιμένουν την ευκαιρία να έρθουν στην επιφάνεια και να εκφράσουν με βίαιες ενέργειες εκεί όπου μπορούν και όπου τους δίνεται η ευκαιρία, γιατί είναι απογοητευμένοι και θέλουν να εκδικηθούν την κοινωνία στην οποία ζουν και την οποία θεωρούν σαν το κύριο φταίχτη για την προσωπική τους κατάντια ή ταλαιπωρία.

Ο βασικότερος παράγοντας της δημιουργίας των βιαιοτήτων μέσα στο γήπεδο είναι οπωσδήποτε η δομή του αθλήματος. Σε αθλήματα όπου η νίκη στηρίζεται στο βαθμό δεξιότητας όπως π.χ. στην ενόργανη και ρυθμική, στις καταδύσεις, στο σκι ή στα αθλήματα που οι αθλητές αγωνίζονται ο ένας μακριά του άλλου π.χ. στην κολύμβηση, στο τένις, στους δρόμους, στις ρίψεις η δημιουργία επιθετικής συμπεριφοράς είναι ανύπαρκτη ή ελάχιστη.

Αντίθετα αθλήματα που στηρίζονται στο δυναμισμό και οι αθλητές έρχονται σε άμεση σωματική επαφή τότε η παραγωγή βίας είναι αναπόφευκτη π.χ. αμερικάνικο φουτμπόλ, ποδόσφαιρο, ράγκμπι κ.ά. Εδώ πρέπει να πούμε ότι οι κανονισμοί κάθε αθλήματος παίζουν καθοριστικό ρόλο για την αποφυγή βιαιοτήτων.

Ένας άλλος πάρα πολύ σοβαρός λόγος για την επιθετική συμπεριφορά αθλητών και θεατών είναι τα ΜΜΕ. <<Πόλεμος στη Τούμπα>>. <<Κόλαση το Καραϊσκάκη>>. Με τέτοια και άλλα χειρότερα πρωτοσέλιδα είναι δυνατόν διαβάζοντας τα ο οπαδός να περιμένει τους αντιπάλους του με λουλούδια;

Όμως ο αθλητισμός (βασικά ο ανταγωνισμός) πέρα από ψυχαγωγία και θωράκιση της υγείας, που αυτό μόνο θα έπρεπε να είναι, έχει καταντήσει μέσο πολιτικοποίησης και εμπορευματοποίησης.

Τα χρήματα που διακινούνται στον αθλητισμό είναι τεράστια. Οι παράγοντες που έχουν επενδύσει πολλά χρήματα στα σωματεία απαιτούν κέρδη. Έτσι έρχεται η πίεση σε παίχτες, προπονητές με αποτέλεσμα την υπέρ προπόνηση, τα **αναβολικά** και άλλα αθέμιτα μέσα. Εξάλλου οι ίδιοι οι παράγοντες καλλιεργούν στις τάξεις των

ομάδων τους θερμοκέφαλους οπαδούς γιατί με αυτό τον τρόπο ασκούν ψυχολογική ή άλλη πίεση στους διαιτητές και αντιπάλους για να αποκομίσουν θετικά αποτελέσματα.

Χουλιγκανισμός.

Τα φαινόμενα βίας στα γήπεδα δεν είναι κάτι καινούργιο. Εκατοντάδες φορές έχουμε παρακολουθήσει εικόνες συμπλοκών, καταστροφών και συγκρούσεων οπαδών αντιπάλων ομάδων, οι οποίες πάντα τελειώνουν με τις παρεμβάσεις των αστυνομικών δυνάμεων, με συνέπεια τα γήπεδα να μετατρέπονται σε πεδία μάχης. Και όμως ο χουλιγκανισμός μπορεί να αντιμετωπιστεί, μπορεί να περιοριστεί στην καλύτερη περίπτωση.

Δυστυχώς αυτό που κυριαρχεί είναι η υποκρισία, αφού όλοι γνωρίζουν το πρόβλημα και το πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί, αλλά δεν κάνουν τίποτα. Σηκώνουν τα χέρια ψηλά, κάνουν βαρύγδουπες δηλώσεις και αφήνουν το δηλητήριο της βίας να δηλητηριάζει το λαϊκότερο άθλημα, το πιο αγαπημένο σπορ των ανθρώπων.

Η μάστιγα του χουλιγκανισμού ταλαιπώρησε πολλές δεκαετίες το ποδόσφαιρο στη Μεγάλη Βρετανία, όμως για την αντιμετώπισή του η εκάστοτε βρετανικές κυβερνήσεις έχουν δαπανήσει δισεκατομμύρια στερλίνες και έχουν ψηφιστεί δεκάδες νόμοι με στόχο την καταπολέμησή της. Όλα αυτά είχαν θετικότατο αποτέλεσμα, καθώς οι Άγγλοι χούλιγκαν έγιναν είδος προς εξαφάνιση στα βρετανικά γήπεδα, όχι όμως και έξω απ' αυτά. Φυσικά ο χουλιγκανισμός δεν καταπολεμείται από τη μια μέρα στην άλλη. Μπορεί όμως να απομακρυνθεί- τουλάχιστον από τις εξέδρες – με την υιοθέτηση σκληρής νομοθεσίας την οποία οι Άγγλοι εφάρμοσαν

μέχρι τελείας . Σίγουρα η Αγγλία, έχει τους σκληρότερους νόμους, οι οποίοι εφαρμόζονται με τη βοήθεια των ίδιων των συλλόγων, ανεξάρτητα από το κόστος. Όσο κι αν ακούγεται παράξενο για την ελληνική ποδοσφαιρική νοοτροπία, οι ομάδες είναι αυτές που δίνουν τις λίστες με τα ονόματα των ταραξιών στην αστυνομία, η οποία στη συνέχεια τους φακελώνει με την ακριβή έννοια του όρου. Κάθε θέση, κάθε "καρεκλάκι" στα αγγλικά γήπεδα έχει "ονοματεπώνυμο". Τα εισιτήρια δεν καταλήγουν στους απρόσωπους φιλάθλους που σπεύδουν να φωνάξουν υπέρ της ομάδας τους. Έτσι, είναι πιο εύκολος ο έλεγχος από τα κλειστά κυκλώματα ασφαλείας. Παράλληλα οι μυστικές υπηρεσίες του κράτους συνεργάζονται στενά με την αστυνομία και τους συλλόγους, ενώ απαγορεύεται η είσοδος στα γήπεδα ακόμη και σε άτομα τα οποία απλά θεωρούνται ύποπτα για πρόκληση επεισοδίων. Επίσης άτομα που προκαλούν επεισόδια και αναγνωρίζονται από φωτογραφίες συλλαμβάνονται αμέσως και περνούν από δίκη (πρόσφατα υιοθετήθηκε αυτό το μέτρο και στις Ιταλία, Ισπανία όπου ο χουλιγκανισμός έχει έντονη παρουσία). Είναι χαρακτηριστικό ότι η βρετανική κυβέρνηση ψήφισε νόμο που επιτρέπει στις αρχές την αφαίρεση των διαβατηρίων από χούλιγκαν και υπόπτους, για την αποφυγή επεισοδίων σε παιχνίδια αγγλικών ομάδων στην Ευρώπη, μετά τα επεισόδια στο Ευρω-2000 και στην Κωνσταντινούπολη που είχαν ως αποτέλεσμα τον θάνατο δύο οπαδών της Λιντς (μαχαιρώθηκαν από Τούρκους οπαδούς της Γαλατασαράι).

Ποδόσφαιρο και ΜΜΕ

«Ο αθλητισμός είναι το πρώτο μέρος της ιστορίας μας. Δεν είναι η σημαντικότερη εκδήλωση της κοινωνικής ζωής. Βρίσκεται όμως πολύ κοντά στον πυρήνα της, απασχολεί μεγάλα τμήματά της και συνεπώς κάθε δυσλειτουργία του ασκεί επιρροές μερικές φορές εξόχως αισθητές.

Ο Τύπος είναι το δεύτερο μέρος της ιστορίας μας. Έχει από καιρό πάψει να αρκείται στην καταγραφή της πραγματικότητας (ή αυτής που θεωρεί πραγματικότητα) και, εκμεταλλευόμενος τη φύσει και θέσει προνομιακή απήχησή του στην κοινωνία προσπαθεί και να διαμορφώσει την πραγματικότητα. Αν αυτό θεμιτό ή αθέμιτο αποτελεί μέρος μιας άλλης μεγάλης (και πιθανώς ατέρμονης) συζήτησης.

Το κρίσιμο πλαίσιο που διαγράφει τη λειτουργία των ΜΜΕ επαφίεται στην καλή διάθεση των λειτουργών του. Με μια μικρή διάθεση υπερβολής που δεν απέχει από την πραγματικότητα, ο Τύπος κρατά στο χέρι του έναν νυστέρι. Εάν το χρησιμοποιήσει σωστά προσφέρει έργο. Εάν το χρησιμοποιήσει λάθος καταστρέφει. Απλώς, τίποτε δε μας εγγυάται την ικανότητα τού χειρούργου.

Ο Αθλητικός Τύπος δεν αποτελεί εξαίρεση. Αντιθέτως, αποτελεί όλο και περισσότερο μέρος του κανόνα, ιδιαίτερα στην Ελλάδα όπου ζει την περίοδο του γιγαντισμού του.

Σήμερα πέντε αθλητικές εφημερίδες εκδίδονται καθημερινά στην Αθήνα και τρεις στη Θεσσαλονίκη. Παράλληλα, αυξήθηκε η αθλητική ύλη στις πολιτικές εφημερίδες. Στις εκδόσεις της Δευτέρας εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας περιλαμβάνουν αθλητικό ένθετο, σε τρεις δε, περιπτώσεις εκδίδουν ξεχωριστό αθλητικό περιοδικό. Ανάλογη είναι και η κατάσταση στους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς.

Για να αποκτήσουμε ένα μέτρο σύγκρισης αρκεί να επισημανθεί ότι η Ισπανία και η Ιταλία, χώρες με οκτώ φορές μεγαλύτερο πληθυσμό από την Ελλάδα και συντριπτικά πολλαπλάσιο αθλητικό έργο, έχουν από τρεις ημερήσιες εφημερίδες. Η Γαλλία μία, τη φημισμένη ΕΚΙΠ, ενώ η Αγγλία και η Γερμανία αγνοούν την έννοια αθλητικής εφημερίδας».

4.5 Δομή ποδοσφαιρικής ομάδας

4.5.1 Παράγοντες

Ο προπονητής.

Καταρχήν, ο προπονητής μιας ποδοσφαιρικής ομάδας πρέπει να γνωρίζει καλά τις σωματικές, φυσιολογικές και πνευματικές δυνατότητες των παιδιών της ομάδας του.

Έτσι θα μπορέσει να διαμορφώσει τις κατάλληλες προπονητικές μονάδες και να προσαρμόσει ανάλογα τις παιδαγωγικές παρεμβάσεις του.

Επίσης, ο προπονητής πρέπει να είναι αψεγάδιαστος και δίκαιος, καθώς κάθε ομάδα έχει ως πρότυπο συμπεριφοράς τον προπονητή της.

Μέσω της συμπεριφοράς του μπορεί να αναπτύξει μια φιλοσοφία που ευνοεί την πρόοδο και την ανάπτυξη των παιδιών.

Είναι χρέος του να μεταδώσει αυτή τη φιλοσοφία τόσο στη διεύθυνση της σχολής όσο και στους γονείς των παιδιών, ώστε στους αγώνες να έχουν όλοι θετική συμπεριφορά.

Τα καθήκοντα του προπονητή κατά την προπόνηση είναι τα εξής:

. Καταρτίζει την προπονητή μονάδα.

. Πρέπει να βρίσκεται τουλάχιστον μισή ώρα πριν από την προπόνηση στο γήπεδο, για να υποδεχθεί τους παίκτες και να ετοιμάσει τον απαιτούμενο εξοπλισμό.

. Έχει γραπτό σχέδιο της προπονητικής μονάδας.

. Ελέγχει εάν όλοι οι παίκτες διαθέτουν τον απαραίτητο εξοπλισμό (επικαλαμίδες, ειδικά παπούτσια κ.λπ.).

. Προτού ξεκινήσουν παρουσιάζει επιγραμματικά την προπονητική μονάδα στα παιδιά.

. Εξηγεί τις ασκήσεις απλά και παραστατικά.

. Δείχνει ο ίδιος τις ασκήσεις ή αναθέτει την επίδειξή τους σε κάποιον από τους παίκτες. Εμψυχώνει την προπονητική μονάδα.

. Διορθώνει τους παίκτες.

. Επιβραβεύει τις επιτυχίες τους.

. Στο τέλος κάθε προπονητικής μονάδας κάνει τον απολογισμό δίνοντας έτσι χρόνο στους παίκτες να χαλαρώσουν.

. Ελέγχει εάν επιστρέφουν τον εξοπλισμό.

. Ελέγχει (δεν υποχρεώνει) εάν οι παίκτες κάνουν ντους στα αποδυτήρια.
. Αποχωρεί μόνο όταν φύγει και ο τελευταίος παίκτης από το γήπεδο.

Τα καθήκοντα του προπονητή στους αγώνες είναι τα εξής:

. Καλωσορίζει την αντίπαλη ομάδα.

. Ελέγχει εάν οι παίκτες του διαθέτουν τον απαραίτητο εξοπλισμό.

. Πριν τον αγώνα φροντίζει να γίνεται η κατάλληλη προθέρμανση (ασκήσεις με ή χωρίς την μπάλα).

. Ανακοινώνει τη σύνθεση της ομάδας και δίνει απλές οδηγίες στους παίκτες.

. Κατά τη διάρκεια του αγώνα παρεμβαίνει για να αντικαταστήσει έναν παίκτη, αλλά όχι για να διευθύνει τον αγώνα.

. Εμψυχώνει τους παίκτες του στις δύσκολες στιγμές.

. Αντικαθιστά τους παίκτες, έτσι ώστε να παίξουν όλοι τουλάχιστον σε ένα ημίχρονο.

. Στο τέλος του αγώνα, ανεξαρτήτως αποτελέσματος, κάθεται κοντά στα παιδιά, για να κάνει τον απολογισμό του αγώνα.

Κατά τη διάρκεια ενός αγώνα, ο προπονητής ΔΕΝ πρέπει ποτέ:

. Να θεωρεί έναν αγώνα αυτοσκοπό λέγοντας στους παίκτες ότι πρέπει οπωσδήποτε να κερδίσουν.

. Να χρησιμοποιεί μόνο τους καλύτερους παίκτες.

. Να αμφισβητεί τις αποφάσεις του διαιτητή.

. Να ασχολείται με άλλα πράγματα πλην του αγώνα (γονείς, στελέχη ακαδημίας κ.λπ.).

. Να βγάζει κάποιον από τον αγώνα, επειδή έκανε ένα λάθος.

. Να κατηγορεί τους παίκτες του επειδή χάνουν ή έχασαν.

ΓΙΑΤΡΟΙ

Η παρουσία ενός ιατρού - ή σωστότερα μιας ιατρικής ομάδας - σε όλα τα επίπεδα αθλητισμού είναι απαραίτητη, πόσο μάλλον σε μία ομάδα πρωταθλητισμού και υψηλού κόστους.

Ιατροί διαφόρων ειδικοτήτων μπορούν να αποτελέσουν τον ιατρό πρώτης γραμμής μίας ποδοσφαιρικής ομάδας. Ορθοπεδικοί, αθλητίατροι και φυσιατρική είναι οι πιο συνηθισμένες ειδικότητες.

Το να είναι κανείς ιατρός ομάδας είναι μία σύνθετη δουλειά με αρκετές προϋποθέσεις. Θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοεί όχι μόνο τις σωματικές αλλά και τις συναισθηματικές και τις ψυχικές ανάγκες των αθλητών.

Επομένως εκτός από τις ιατρικές γνώσεις θα πρέπει να έχει "αίσθηση" και γνώση του αθλήματος και πρέπει να έχει γνώσεις προφύλαξης και πρόληψης τραυματισμών, αρχικής τουλάχιστον αντιμετώπισης ενός προβλήματος και αποκατάστασης και επανόδου του αθλητή σε δράση.

Θα πρέπει να έχει χρόνο να είναι κοντά στην ομάδα και να συνεργάζεται με τον προπονητή, το γυμναστή και το υπόλοιπο ιατρικό team.

Οι προϋποθέσεις για τη σύσταση ενός σωστού επιτελείου είναι η επιστημονική -τεκμηριωμένα- κατάρτιση των μελών του, η εμπειρία και η εξειδίκευση τους στις αθλητικές κακώσεις και το υψηλό ήθος τους έχοντας σα γνώμονα πρώτιστα την υγεία του αθλητή.

Η ιατρική αυτή ομάδα δεν είναι πολυτέλεια ή σπατάλη στο σύγχρονο υψηλό αθλητισμό. Είναι αναγκαιότητα και χωρίς την παρουσία μίας άξιας και έμπειρης τέτοιας ομάδας η διοίκηση του συλλόγου κτίζει στην άμμο.

Η ιατρική ομάδα περιλαμβάνει:

α) Τον ιατρό που είναι παρών καθημερινά στις εκδηλώσεις της ομάδας: προπονήσεις, αγώνες, ταξίδια. Αυτόν που έχει απόλυτη γνώση τις ιατρικής κατάστασης κάθε αθλητή. Το ιδανικό είναι να είναι αθλητίατρος ή φυσίατρος. Να σημειώσουμε ότι η αθλητιατρική είναι μία εντελώς ξεχωριστή παθολογική ειδικότητα η οποία δυστυχώς δεν υπάρχει ακόμα στην Ελλάδα. Όσοι Έλληνες αθλητίατροι υπάρχουν, έχουν σπουδάσει στο εξωτερικό.

Οι ιατροί αυτοί δεν χειρουργούν, είναι όμως γνώστες πολύ σημαντικών θεμάτων όπως η αθλητική ψυχολογία, καρδιολογία, τραυματολογία, φυσιολογία κ.λπ. Είναι αυτοί που θα αντιμετωπίσουν άμεσα ότι επείγον και θα αναζητήσουν στη συνέχεια την εξειδικευμένη γνώση του Ορθοπεδικού Χειρουργού.

β) Τον Ορθοπεδικό Χειρουργό με αποδεδειγμένη εξειδίκευση και εμπειρία στις αθλητικές κακώσεις.

γ) Τον φυσιοθεραπευτή ο οποίος θα μετουσιώσει τις οδηγίες του ορθοπεδικού σε πράξη, θα ελέγχει, θα προλαμβάνει και θα

θεραπεύει. Απαραίτητο στοιχείο στο ιατρικό οπλοστάσιο μιας ομάδας.

δ) Το γυμναστή που θα προετοιμάσει σωστά την ομάδα και θα τη διατηρήσει σε υψηλά επίπεδα φυσικής κατάστασης σε όλη τη διάρκεια της χρονιάς με κύριο στόχο την αύξησης της απόδοσης και την αποφυγή των τραυματισμών.

ε) Χρήσιμες ειδικότητες οι οποίες μπορούν να έχουν εξωτερική συνεργασία με την ομάδα είναι ο ποδολόγος ο οποίος θα κάνει την κινητική ανάλυση βάδισης και θα επιλύσει προβλήματα βάδισης και κίνησης και ο αθλητικός ψυχολόγος που θα αναλάβει την ψυχολογική προετοιμασία των αθλητών, τη διαχείριση άγχους και την άνοδο του επιπέδου νοητικής συγκέντρωσής τους.

Τέλος, το ιατρικό επιτελείο θα πρέπει να γνωρίζει τον τρόπο οργάνωσης ενός συστήματος παρακολούθησης των ποδοσφαιριστών και πρόβλεψης των τραυματισμών τους με βάση μαθηματικά μοντέλα και να είναι ενήμερο για τις συνεχώς εξελισσόμενες θεραπευτικές μεθόδους και προηγμένες τεχνικές αποκατάστασης, που εφαρμόζονται επιτυχώς στο εξωτερικό.

Το ιατρικό team είναι μία αλυσίδα που ο κάθε κρίκος είναι απαραίτητος και με συγκεκριμένο ρόλο. Η ευθύνη αλλά και η επιτυχία επιμερίζεται σε όλους. Η διοίκηση μίας ομάδας θα πρέπει να στελεχώνει το ιατρικό της team μετά από ενδελεχή έλεγχο (βιογραφικών, διπλωμάτων, εμπειρίας ,προσωπικών συνεντεύξεων κ.λ.π.)

Είναι γνωστό ότι οι στόχοι αλλά και ο προϋπολογισμός μίας ομάδας μπορούν να τιναχθούν στον αέρα από λάθη ή παραλείψεις του ιατρικού επιτελείου της ή από λάθη και παραλείψεις στη στελέχωσή του.

Ο μάνατζερ ποδοσφαίρου

Ο μάνατζερ ποδοσφαίρου είναι ένα πρόσωπο το οποίο αναζητά εργασία και διαπραγματεύεται τους επαγγελματικούς όρους για έναν ποδοσφαιριστή. Σε αντάλλαγμα, αμείβεται με συγκεκριμένο χρηματικό πόσο ως προμήθεια, το οποίο κυμαίνεται από 4% έως 10% της αξίας του συμβολαίου. Ο παραπάνω ορισμός είναι γενικός, αλλά ωστόσο περιγράφει σε αδρές γραμμές τι θεωρητικά είναι ο «μάνατζερ ποδοσφαίρου» και ποιες είναι οι αρμοδιότητές του.

Οι μάνατζερ από την πλευρά τους θα σας πουν ότι βασική τους αρμοδιότητα είναι η παροχή υπηρεσιών: απαλλάσσουν τους πελάτες τους από το να ασχολούνται με διαδικαστικά και εξωαγωνιστικά ζητήματα και τους διευκολύνουν να επικεντρωθούν σε αυτό που είναι το κύριο έργο τους. Θα σας πουν επίσης ότι το μοναδικό τους κίνητρο δεν είναι οι οικονομικές απολαβές, αλλά αντιθέτως έχουν μία αυθεντική αγάπη για το ποδόσφαιρο. Δεν θα παραλείψουν επίσης να σας θυμίσουν ότι επέλεξαν αυτό το επάγγελμα για να διεκπεραιώνουν υποθέσεις και όχι για να εκμεταλλευτούν τους συλλόγους και τους χορηγούς ή για να βλάψουν ένα άθλημα που τόσο πολύ όλοι μας αγαπάμε.

Οι θετικά διακείμενοι προς τους μάνατζερ θα τονίσουν ότι η παρουσία τους έπαιξε σημαντικό ρόλο, αφενός μεν στο να γίνει το ποδόσφαιρο μία προσοδοφόρα βιομηχανία απανταχού στον κόσμο, αφετέρου στο να λειτουργεί πιο αποτελεσματικά το όλο σύστημα. Περαιτέρω, υποστηρίζουν ότι οι μάνατζερ εκφράζουν την κοινή λογική και είναι ο αντικειμενικός διαμεσολαβητής ανάμεσα στον εκάστοτε σύλλογο και στον παίκτη. Επιπρόσθετα, οι υπέρμαχοι των μάνατζερ επισημαίνουν ότι κατά το παρελθόν οι ποδοσφαιρικοί σύλλογοι επιδείκνυαν μία απαξιωτική στάση προς τους ποδοσφαιριστές και ότι εξοικονομούν χρόνο από τους αθλητές με τις υπηρεσίες που παρέχουν, ενώ παράλληλα δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι όλες οι ομάδες έχουν μάνατζερ.

Ωστόσο, είναι πολλοί αυτοί που πιστεύουν, είτε ανήκουν στο χώρο του ποδοσφαίρου είτε όχι, ότι η προαναφερθείσα επιχειρηματολογία δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και ότι ουσιαστικά οι μάνατζερ αναπτύσσουν μια παρασιτική συμπεριφορά. Επηρεάζουν κρίσιμα τους ποδοσφαιριστές, απαξιώνουν την ηθική, εμποδίζουν τους αθλητές από το να εκδηλώνουν μια αφοσιωμένη στάση και εν ολίγης είναι ο αντίποδας της κοινής λογικής. Οι μάνατζερ είναι επίσης κρίσιμο κρίκος στην αλυσίδα των μεταγραφών. Δεν αποτελεί ζητούμενο για αυτούς η

διαφάνεια, καθώς τους ενδιαφέρει να κρύβουν τις εκάστοτε συμφωνίες, αν και στην πορεία βρίσκουν πάντα τον τρόπο να πάρουν μία γενναία αμοιβή για κάθε συμφωνία στην οποία έχουν μεσολαβήσει. Διαιωνίζουν και επιτείνουν τα υφιστάμενα προβλήματα στον χώρο του ποδοσφαίρου, ενώ ουδόλως ενδιαφέρονται για τους οπαδούς, οι οποίοι με τα χρήματά τους συμβάλλουν στην οικονομική ευρωστία του αθλήματος.

Υπάρχει μία δόση αλήθειας στην άποψη ότι οι μάνατζερ ποδοσφαίρου κερδίζουν από το άθλημα περισσότερα από αυτά που στην πραγματικότητα προσφέρουν. Ωστόσο, η παρουσία τους είναι απαραίτητη. Οι ποδοσφαιριστές έχουν περιορισμένη χρονική διάρκεια και είναι εύλογο να επιδιώξουν να κερδίσουν χρήματα στην περίοδο της ακμής τους. Εάν δε ο παίκτης ανήκει σε μία ομάδα που μας αφορά, τότε όλοι μας θα προτιμούσαμε να επικεντρωθεί στις αγωνιστικές του υποχρεώσεις και να μην αναλώνεται σε άλλες περιφερειακές δραστηριότητες - στο πλαίσιο αυτό χρειάζεται επομένως κάθε ποδοσφαιριστής έναν μάνατζερ.

Προκαλεί εντύπωση το γεγονός ότι όταν ανατρέχει κανείς στον επίσημο κατάλογο των εξουσιοδοτημένων μάνατζερ της Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας διαπιστώνει ότι ο συνολικός αριθμός τους ανέρχεται σε εκατοντάδες. Οι περισσότεροι από αυτούς δραστηριοποιούνται αυτόνομα, και δεν εντάσσονται σε μεγάλες εταιρίες.

Είναι υπερβολικό να κριτικάρει κανείς έναν μάνατζερ για το λόγο ότι εξήρε υπέρ του δέοντος τις ικανότητες του ποδοσφαιριστή του (με αποτέλεσμα τα χρήματα που δαπανώνται για μεταγραφές να είναι εξόχως υψηλά), καθώς κάτι τέτοιο είναι κομμάτι της δουλειάς του. Δεν πρόκειται να δυσανασχετήσει κάποιος γιατί ένας μάνατζερ ολοκλήρωσε μια συμφωνία. Ωστόσο, πρέπει να γνωρίζει κανείς που πηγαίνουν τα τεράστια ποσά που δαπανώνται για τις μεταγραφές, διότι για κάθε πράξη ο «πελάτης» πρέπει να έχει πλήρη γνώση.

Η αλήθεια είναι βέβαια ότι υπάρχουν καλοί και κακοί μάνατζερ και ότι όλοι μας λίγο ή πολύ γνωρίζουμε ότι δεν μπορούμε να ζήσουμε με αυτούς, αλλά δεν μπορούμε να κάνουμε και χωρίς αυτούς. Το να ερευνάται διαρκώς εάν οι μάνατζερ συμπεριφέρνονται σύννομα είναι αδύνατο. Ίσως θα ήταν καλύτερο να συνηθίσουμε στην ιδέα που υποστηρίζεται από κάποιους ότι βασικός τους ρόλος είναι να βλέπουν στο μέλλον και να μπορούν να εντοπίσουν τους μεγάλους παίκτες...

4.5.2 ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ

Ποδοσφαιρική στολή

Απαραίτητη προϋπόθεση συμμετοχής ποδοσφαιριστών στους αγώνες του Πρωταθλήματος της Super League είναι να φορούν σε όλη τη διάρκεια αυτών τη στολή τους, η οποία υποχρεωτικά περιλαμβάνει:

i. Φανέλα
ii. Παντελονάκι
iii. Κάλτσες
iv. Ποδοσφαιρικά υποδήματα
v. Επικαλαμίδες

Για τη φανέλα, το παντελονάκι και τις κάλτσες υπάρχει εκτενής περιγραφή σε άρθρα του παρόντος, ενώ τα ποδοσφαιρικά υποδήματα δεν συμπεριλαμβάνονται στις διατάξεις του Κανονισμού Στολών. Επίσης, οι επικαλαμίδες πρέπει να παρέχουν ικανοποιητικό βαθμό προστασίας προς τους ποδοσφαιριστές, να καλύπτονται εξ ολοκλήρου από τις κάλτσες των ποδοσφαιριστών και να είναι κατασκευασμένες από πλαστικό, λάστιχο, καουτσούκ ή/και οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο ή/και παρόμοιο υλικό.

Επιπλέον εξοπλισμός

Οι ποδοσφαιριστές δύνανται να φορέσουν ή/και χρησιμοποιήσουν επιπλέον εξοπλισμό με την απαραίτητη προϋπόθεση ότι ο εξοπλισμός αυτός δεν είναι επικίνδυνος τόσο για τη σωματική ακεραιότητα των ιδίων όσο και των αντιπάλων ποδοσφαιριστών.

1. Ο επιπλέον εξοπλισμός που επιτρέπεται να φορεθεί ή/και να χρησιμοποιηθεί περιλαμβάνει τα ακόλουθα:
   α) Ισοθερμικά παντελονάκια ή φόρμες ή κολάν ιδίου χρώματος με το κυρίαρχο χρώμα του παντελονιού της στολής.
   β) Γάντια (για το κρύο) και περικάρπια για τον ιδρώτα
   γ) Ιατρικός εξοπλισμός (μάσκες προσώπου, γυαλιά κτλ.) με την απαραίτητη προϋπόθεση να είναι κατασκευασμένος από υλικό που δεν είναι επικίνδυνο για τη σωματική ακεραιότητα των ποδοσφαιριστών.

δ) Μπλουζάκι κάτω από τη φανέλα της ποδοσφαιρικής στολής ιδίου χρώματος με το κυρίαρχο χρώμα της στολής.
ε) Περιβραχιόνιο αρχηγού.

1. Ο επιπλέον εξοπλισμός που χρησιμοποιείται από τους παίκτες σε έναν αγώνα, πρέπει να τηρεί τις παρακάτω προϋποθέσεις:

   α) Δεν επιτρέπεται διαφήμιση χορηγού στον επιπλέον εξοπλισμό των ποδοσφαιριστών.
   β) Επιτρέπεται η τοποθέτηση μόνο μία φορά του σήματος του κατασκευαστή.

4.5.3 Παράνομες ουσίες

Τι είναι τα αναβολικά;

Τα αναβολικά ανδρογόνα αστεροειδή είναι φυσικές ή τεχνητές ενώσεις που δρουν με τρόπο παρόμοιο με την ορμόνη τεστοστερόνη. Η τεστοστερόνη προκαλεί την ανάπτυξη των ανδρικών χαρακτηριστικών του φύλου *(ανδρογόνος δράση)* και τη σταδιακή αύξηση του μυϊκού ιστού *(αναβολική δράση)*.

Αναβολικά:
Νανδρολόνη, Στανοζόλη, Τεστοστερόνη, Μπολντενόνη, Ανδροστενεδιόνη κ.α.

Μερικά από τα πιο συνήθη εμπορικά σκευάσματα αναβολικών αστεροειδών είναι τα παρακάτω:

Κοινόχρηστη ονομασία
Δροστανολόνη
Μεθανανδιενόνη
Μεθενολόνη
Νανδρολόνη
Οξανδρολόνη
Οξυμεθολόνη
Στανοζόλη
Τεστοστερόνη

Λόγοι χρησιμοποίησης Αναβολικών Ανδρογόνων Αστεροειδών από τους αθλητές:

Οι αθλητές χρησιμοποιούν τα αναβολικά ανδρογόνα αστεροειδή για να βελτιώσουν την αθλητική τους επίδοση και συγκεκριμένα για να:

- Αυξήσουν το μέγεθος, και την ισχύ των μυών τους.
- Μπορούν να προπονούνται σκληρότερα και για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, δηλαδή να αυξήσουν την αντοχή τους και να μειώσουν την προκαλούμενη κόπωση.

- Αυξήσουν την επιθετικότητα και την ανταγωνιστικότητα τους.
- Προκαλέσουν ήπιου βαθμού ευφορία.

Τα Αναβολικά Αστεροειδή βοηθούν τον αθλητή να προπονείται σκληρότερα και να ανακάμπτει ταχύτερα με αποτέλεσμα την αυξανόμενη ενδυνάμωσή του. Αθλητές που προπονούνται σκληρά και κάνουν ταυτόχρονα λήψη αναβολικών αστεροειδών, ίσως επωφεληθούν αν ακολουθούν ένα εντατικό πρόγραμμα προπόνησης σε συνδυασμό με μια δίαιτα υψηλή σε πρωτεΐνη και ενέργεια. Η ανάπτυξη λοιπόν μυϊκής δύναμης εξαρτάται από την κατάλληλη δίαιτα και το πρόγραμμα άσκησης.

Παρενέργειες Αναβολικών:

Στους άνδρες: Ακμή, αυξημένη επιθετικότητα και σεξουαλική διάθεση. Χρήση για μεγάλο διάστημα μπορεί να προκαλέσει στειρότητα και ανικανότητα, νεφρική βλάβη, αλωπεκία, υπερτροφία προστάτη.

Στις γυναίκες: Ακμή, ανάπτυξη ανδρικών χαρακτηριστικών, μεταξύ αυτών τριχοφυΐα στο πρόσωπο και στο σώμα, βάθυνση του τόνου της φωνής, διαταραχές εμμήνου ρύσεως (περιόδου), αυξημένη επιθετικότητα.

Στους εφήβους: Σοβαρή ακμή στο πρόσωπο και στο σώμα, ανδρογενής σωματοκατασκευή στις κοπέλες, αναστολή της σωματικής ανάπτυξης εξαιτίας της πρώιμης σύγκλισης των επιφύσεων των οστών.

Καρδιαγγειακές βλάβες: Σχηματισμός θρόμβων, αυξημένη πίεση αίματος, υπέρταση, ταχυκαρδία, καρδιακή προσβολή, υπερινσουλιναιμία.

Ενδοκρινικές βιοχημικές διαταραχές: Μειωμένη ανοχή στη γλυκόζη, αλλαγές στο λιποπρωτεϊνικό προφίλ, αυξημένα επίπεδα τριγλυκεριδίων.

Ηπατικές βλάβες: Ηπατίτιδα, καρκίνος, ίκτερος, ηπατοκυτταρικό αδένωμα.

Άλλες βλάβες: Νανισμός (πολύ μικρό ύψος).

Ψυχολογικές παρενέργειες: Κατάθλιψη, ερεθιστικότητα, αδυναμία συγκέντρωσης, επιθετικότητα, βιαιότητα, παράνοια, υπερδιέγερση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 - Συμπεράσματα

Μέσω της έρευνας που κάναμε καταλήξαμε στα παρακάτω συμπεράσματα :

1. Θετικές οικονομικές και πολιτιστικές επιδράσεις στη σύγχρονη κοινωνία.
2. Αρνητικές κοινωνικές συνέπειες της βίας και του φανατισμού που επικρατεί στα γήπεδα και της επίδρασης των Μ.Μ.Ε.
3. Αρνητικές συνέπειες στην προσωπικότητα και την υγεία των αθλητών από τη χρήση των αναβολικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 - Θέματα προς συζήτηση /κριτική αποτίμηση

Ερευνήσαμε και αναζητήσαμε στο internet για το θέμα του ποδοσφαίρου στη σύγχρονη κοινωνία στους παρακάτω τομείς :

1.Ιστορία ποδοσφαίρου και σύγχρονες ποδοσφαιρικές διοργανώσεις
2.Αθλητικές εγκαταστάσεις και την υπόθεση Μποσμάν
3.Ποδοσφαιρικές αναμετρήσεις και βία στα γήπεδα
4. Δομή κι οργάνωσης ποδοσφαιρικής ομάδας και τη χρήση των παράνομων ουσιών

Τα παραπάνω θέματα συζητηθήκαν στην παρουσίαση. Το ακροατήριο προβληματίστηκε και του εξηγήσαμε της απορίες που είχαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 - Βιβλιογραφία / Δικτυογραφία

http://www.football-academies.gr/olakala/758-ta-me-.html

Κολοβός Νικόλαος: <<Η Χρηστικότητα του Ποδοσφαιρικού Σταδίου. Σύγκριση Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Πραγματικότητας>>

http://www.balleto.gr/periexomeno/top_10/ta_10_isxurotera_ntermpi_tou_kosmou.html

http://www.onsports.gr/Podosfairo/Podosfairo-Afierwmata/item/140993-Ta-megalytera-ntermpi-ston-kosmo

http://web-parrot.blogspot.com/2012/02/blog-post_02.html

http://el.wikipedia.org/wiki

http://www.kilkisdaily.gr/arthrografia/xanthopoulos-h/item/624-podosfairika-ntermpi-ston-kosmo.html

http://stonpithiko.blogspot.com/2012/03/e.html

http://strangejournal.wordpress.com/2011/02/21

http://biastagipeda.blogspot.com/

http://www.pame.gr/sports/podosfairo/bia-sta-gepeda.html

http://www2.rizospastis.gr/story.do?id=567576&publDate=10/12/2000

http://www.youtube.com/watch?v=MomNmqRRDxI

http://www.e-soccer.gr/afieromata/istoria-tou-podosfairou

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%83%CF%86%CE%B1%CE%B9%CF%81%CE%BF

http://www.football-academies.gr/olakala/829-takis.html

http://www.asxetos.gr/links/stoixima-sport/anavolika-anabolic/#axzz1oQe7blB6

http://www.ifet.gr/doping/sub_4.htm

http://www.sporos.org/node/665

http://www.greekbooks.gr/ebooks/logotehnia/

http://www.fairplayfc.gr/academy.html

http://vpsoccercoach.blogspot.com/2008/11/blog-post.html

http://www.cosmo.gr/body-and-mind/Soma/Ygeia/to-iatriko-epiteleio-mias-koryfaias-omadas-podosfairoy.1297763.html